

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää sekä pesien ja munien hävittämistä

Hakija

Attendo Oy / Juha Mannermaa

Asia

Lupahakemus kalatiiran pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen hoivakodin katolta Lappajärvellä, Etelä-Pohjanmaalla.

Hakemus

Hakija hakee lupaa kalatiirojen (*Sterna hirundo*) pesien ja niissä olevien munien hävittämiseen Attendo Majala -hoivakodin kattoalueelta vuodelle 2026.

Pesien siirtäminen ei ole mahdollista, sillä kalatiirat pesivät suoraan katolla olevien kivien väliin, eikä varsinaisia pesiä ole. Tästä syystä myöskään pelkkä tyhjien pesien hävittäminen ei ole riittävä toimenpide, vaan lupaa haetaan kalatiiran munille.

Lupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Hoivakodin asukkaiden ulkoiluja on pitänyt rajoittaa paljon ja se on vaikuttanut asukkaiden hyvinvointiin. Tiirat ovat hyökkäilleet myös asukkaiden parvekkeille, joten asukkaat eivät ole voineet ulkoilla itsenäisesti parvekkeillaan. Tiirat hyökkäilevät myös taloon saapuvia vierailijoita ja työntekijöitä sekä talon edessä olevan Kivikouluntien ohikulkijoita kohti. Hoivakotiin ei pääse sellaista reittiä, missä ei joutuisi väistämään lintuja.

Pahin hyökkäys sattui heinäkuussa 2025, kun kalatiira hyökkäsi töihin tullutta työntekijää kohti takaapäin niin, että tälle tuli päähän kuhmu. Työntekijä oli havainnut linnut ja vetänyt varmuuden vuoksi hupun päähänsä. Työntekijän vaatteet pestiin työpaikalla, koska ne olivat linnun ulosteessa. Lisäksi työntekijät ovat suojautuneet mm. sateenvarjoihin töihin tullessaan sekä työpaikan piha-alueella liikkueensa mm. roskia viedessä ja asukkaiden asioita hoitaessa. Silti lintujen hyökkäilyjä ja päälle ulostamisia on sattunut vuosien aikana useampia.

Kalatiirojen pesintä on ollut häiritsevää kesästä 2020 alkaen. Pesiä on vuosittain kymmeniä ja niitä joka puolella rakennuksen kattoa. Katolta ei löydy hakijan mukaan sellaista aluetta, jossa kalatiirat voisivat pesiä ilman, että syntyisi em. vaaratilanteita. Kiinteistöhuollon mukaan ongelmaa on pyritty ennaltaehkäisemään leijoilla, haukoilla ja petolintujen ääneen perustavalla kovaaäänisellä karkotuksella, mutta mistään ei ole ollut apua. Hakijalle on ehdotettu harson käyttämistä osalla kattoaluetta pesinnän estämiseksi, mutta ongelmaksi on nähty katon laajuus sekä tuuli, joka voisi irrottaa harson.

Määräykset, joita hakemus koskee

Kalatiira on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsäkierron kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitystapojen

ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan kalatiiran pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen seuraavin ehdoin:

- 1 Lupa on voimassa ajalla 1.4.-31.7.2026 Attendo Maijala -hoivakodin kattoalueella Lappajärvellä.
- 2 Pesintä on pyrittävä ennaltaehkäisemään ennen pesinnän alkamista ja pesinnän aikaisessa vaiheessa aktiivisten ja passiivisten häirintä- ja karkotusmenetelmien avulla. Lupa-alueella tulee liikkua mahdollisimman usein kalatiiroja karkottaen, pesinnän estämiseen voi käyttää pressuesteitä, harsoa, lippusiimoja, lintupiikkejä ja -verkkoja sekä erilaisia pelotteita. Häirintä- ja karkotusmenetelmiä tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.
- 3 Mikäli kalatiiroja em. toimista huolimatta pyrkii pesimään lupa-alueella, saa tällä luvalla hävittää kalatiiran rakenteilla olevat pesärakennelmat ja pesät.
- 4 Tällä luvalla hävittää enintään kaksikymmentä (20) kalatiiran munaa. Kalatiiran poikasia ei saa siirtää tai tappaa.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12.2026 mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/3332/2024 varustettuna. Raportista tulee ilmetä milloin ja kuinka paljon pesiä ja munia on hävitetty. Lisäksi on raportoitava käytetyistä pesinnän ennaltaehkäisy- ja häirintätoimenpiteistä sekä niiden vaikutuksesta kalalokin pesintään alueella. Yhteenvedon perusteella voidaan arvioida toimien vaikutusta kalatiirujen aiheuttamiin ongelmiin.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Kalatiirujen aggressiivisesta pesien puolustamisesta ja ulostuksesta aiheutuu vaaraa ja terveystarve hoivakodin asukkaille, työntekijöille ja vieraille. Aiempina vuosina asukkaiden ulkoilua on jouduttu voimakkaasti rajoittamaan, mikä ei ole kohtuullista. Lisäksi ulkoilun rajoittumisella ei ole onnistuttu täysin estämään vaaratilanteita, joita tapahtuu mm. työntekijöiden kulkiessa töihin.

Lupa-alueella on yritetty ehkäistä ongelmaa erilaisilla pelottimilla ja karkottimilla, mutta toimenpiteistä huolimatta kalatiirat pesivät alueella vuosittain. Ehtojen mukaisesti ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää, mutta kohteen laajuuden takia esimerkiksi kattoalueen täysi piikittäminen tai verkottaminen ei ole kohtuullista. Kattoalueen peittämistä puutarhaharsolla tulee harkita, vaikka se on alustavasti nähty haasteellisenä. Harso voisi olla kustannustehokas tapa peittää

kivikattoa niin, etteivät kalatiirat pysty munimaan kivien väliin. Huomiota tulee tällöin kiinnittää harson huolelliseen kiinnittämiseen.

Kalatiirujen pesinnän estäminen on perusteltua, eikä tähän ole käytännössä osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin ensisijaisesti pesinnän ennaltaehkäiseminen ja pesimään asettumisen häiritseminen, ja toissijaisesti pesien ja munien hävittäminen.

Katto on vuorattu pikkukivillä, joiden väliin kalatiirat munivat. Varsinaisia pesärakennelmia ei siis ole, mutta jos katolta löytyy muuta pesämateriaalia, tulee sitä pyrkiä poistamaan pesinnän alkuvaiheessa. Lisäksi pikkukivien tasoittaminen saattaa keskeyttää pesinnän, sillä kalatiirat oletettavasti "kaivavat" kivien sekaan kuoppia munia ja haudontaa varten. Koska pesärakennelmien ja tyhjien pesien hävittäminen on erityistä haastavaa, myönnetään lupa 20 kalatiiran munan hävittämiseen. Katolla tulee kierrellä mieluiten päivittäin erityisesti pesinnän alkuvaiheessa, jotta hävitettävien munien määrä pysyy mahdollisimman pienenä ja linnut siirtyisivät muualle pesimään. Poistettujen munien paikalle voidaan myös asentaa pelotteita, jotka estävät kalatiirujen välittömän palaamisen. Aktiivisella ennakoivalla karkottamisella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, että linnut eivät hakeudu yhtä aktiivisesti paikalle pesimään seuraavana pesimä kautena.

Lupa on myönnetty pesimäkaudelle 2026. Pesimäajan ulkopuolella tehtävät kalatiiran pesien poistot ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet eivät edellytä poikkeuslupaa, joten niitä voidaan jatkaa myös poikkeuslupan päättymisen jälkeen. Ongelman ratkaisun kannalta on tärkeää varmistaa ennen pesimäkauden alkua, ettei katolle ole jäänyt pesämateriaalia tai pesäkuoppia.

Luvan mukainen pesinnän estäminen ei heikennä kalatiiran suotuisaa suojelutasoa, sillä lajin kanta alueella on elinvoimainen. Pesinnän estämisen painopisteen ollessa pesinnän alkuvaiheessa, osa häirityistä linnuista ohjautuu todennäköisesti muualle pesimään, mikä pienentää toimenpiteiden vaikutusta alueen kalatiirapopulaation pesimämenestykseen.

Muuta huomioitavaa

Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto vastaa 1.1.2026 lähtien ELY-keskusten ympäristöön liittyvistä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisesti toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Pohjanmaan poliisilaitos kirjaamo.pohjanmaa@poliisi.fi

Lappajärvi kunta@lappajarvi.fi

Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry. (SSLTY) puheenjohtaja@sslty.fi

SLL Pohjanmaan piiri pohjanmaa@sll.fi

Tapiola Pohjanmaa ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/3332/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3332/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 07.10.2025 09:50

Ratkaisija Mattila Olli 07.10.2025 09:46

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs, 65100 Vaasa

Puhelin: 029 56 42780

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.